

TRIBUNAL DE JUSTICIA DE LAS COMUNIDADES EUROPEAS
SOUDNÍ DVŮR EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ
DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABERS DOMSTOL
GERICHTSHOF DER EUROPÄISCHEN GEMEINSCHAFTEN
EUROOPA ÜHENDUSTE KOHUS
ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ
COURT OF JUSTICE OF THE EUROPEAN COMMUNITIES
COUR DE JUSTICE DES COMMUNAUTÉS EUROPÉENNES
CÚIRT BHREITHIÚNAIS NA gCÓMHPHOBAL EORPACH
CORTE DI GIUSTIZIA DELLE COMUNITÀ EUROPEE
EIROPAS KOPIENU TIESA

LUXEMBOURG

EUROPOS BENDRIJŲ TEISINGUMO TEISMAS
EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK BÍRÓSÁGA
IL-QORTI TAL-ĠUSTIZZJA TAL-KOMUNITAJIET EWROPEJ
HOF VAN JUSTITIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN
TRYBUNAŁ SPRAWIEDLIWOŚCI WSPÓLNOT EUROPEJSKICH
TRIBUNAL DE JUSTIÇA DAS COMUNIDADES EUROPEIAS
SÚDNY DVOR EURÓPSKYCH SPOLOČENSTEV
SODIŠČE EVROPSKIH SKUPNOSTI
EUROOPAN YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN
EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS DOMSTOL

Pers en Voorlichting

PERSCOMMUNIQUE nr. 8/06

1 februari 2006

Conclusie van de advocaat-generaal in de zaken C-94/04 en C-202/04

*Cipolla / Portolese
Macrino en Capodarte / Meloni*

**ADVOCAAT-GENERAAL POIARES MADURO CONCLUDEERT DAT DE
VASTSTELLING VAN MINIMUMTARIEVEN VOOR
ADVOCATENHONORARIA HET VRIJ VERRICHTEN VAN DIENSTEN
BEPERKT**

De Italiaanse regeling wordt niet gerechtvaardigd door een dwingend vereiste van algemeen belang

In Italië bestaat een regeling waarin bindende minimum- en maximumtarieven voor advocatenhonoraria zijn neergelegd. De tarieven worden om de twee jaar vastgesteld door de Consiglio Nazionale forense (nationale orde van advocaten) en vervolgens goedgekeurd door de minister van Justitie.

Het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen heeft de wijze van totstandkoming van dit tarief reeds in de zaak *Arduino*¹ onderzocht en geoordeeld dat deze verenigbaar is met het communautaire mededingingsrecht. Het Hof heeft overwogen dat de Italiaanse staat de regeling van een activiteit niet aan particuliere marktdeelnemers had gedelegeerd, aangezien de orde van advocaten slechts een ontwerptarief voorlegde aan de minister van Justitie, die de bevoegdheid had om het ontwerp te wijzigen en de toepassing ervan uit te stellen.

In het verlengde van dit arrest leggen twee Italiaanse rechterlijke instanties het Hof van Justitie de vraag voor of andere aspecten van de regeling eveneens verenigbaar zijn met de mededingingsregels en met het beginsel van het vrij verrichten van diensten.

In de zaak Capodarte en Macrino vraagt het Tribunale di Roma of het vaststellen van honoraria voor buitengerechtelijke diensten in overeenstemming is met het

¹ C-35/99. Zie perscommuniqué nr. 16/02.

gemeenschapsrecht. Capodarte en Macrino hebben een geschil met hun advocaat, Meloni, die van hen betaling van honoraria voor buitengerechtelijke diensten vordert. Zij betwisten het bedrag van die honoraria.

In de zaak Cipolla vraagt de Corte d'appello di Torino het Hof of het verbod voor advocaten en hun cliënten om bij overeenkomst af te wijken van het in de regeling vastgestelde beroepstarief van advocaten, in overeenstemming is met het gemeenschapsrecht. Deze vraag is gesteld in het kader van een geding tussen Portolese en haar advocaat Cipolla over de betaling van diens honoraria.

Advocaat-generaal M. Poiares Maduro heeft vandaag conclusie genomen.

Toepassing van het beroepstarief op buitengerechtelijke diensten

De advocaat-generaal stelt voor, de oplossing van het arrest *Arduino* te bevestigen. Deze is gebaseerd op het overheidskarakter van de Italiaanse regeling en niet op de specifieke aard van de potentieel de mededinging beperkende gevolgen van de verschillende typen van diensten.

De advocaat-generaal is derhalve van mening dat een **regeling** die een beroepstarief **voor de advocatenhonoraria** voor **buitengerechtelijke diensten vaststelt, verenigbaar** is met het communautaire mededingingsrecht, mits zij onderworpen aan effectief overheidstoezicht is geweest, en de bevoegdheid van de rechter om van de regeling af te wijken wanneer hij uitspraak doet in een geschil over het bedrag van honoraria, in overeenstemming met het gemeenschapsrecht aldus wordt uitgelegd dat het concurrentiebeperkende effect van die regeling wordt beperkt.

Met betrekking tot de vraag inzake **het verbod om af te wijken van het beroepstarief voor honoraria** concludeert de advocaat-generaal in dezelfde zin.

De verenigbaarheid van het beroepstarief met het beginsel van het vrij verrichten van diensten

De advocaat-generaal wijst er allereerst op dat bij de vaststelling van het beroepstarief alleen rekening is gehouden met de situatie en de kosten van de Italiaanse advocaten, hoewel dit tarief zonder onderscheid van toepassing is op alle advocaten die in Italië diensten willen verlenen.

De in het tarief vastgestelde **minimumtarieven** beletten de buiten Italië gevestigde advocaten om desgevraagd in Italië juridische diensten te verlenen tegen honoraria die beneden deze minimumtarieven liggen.

Voorts genieten de Italiaanse burgers die een beroep willen doen op een buitenlandse advocaat, niet ten volle de voordelen van de gemeenschappelijke markt, omdat zij geen toegang hebben tot juridische diensten tegen een lager tarief dan het vastgestelde Italiaanse tarief, ook al zijn deze diensten in een andere lidstaat beschikbaar.

De minimumhonoraria **vormen** derhalve een **beperking van het vrij verrichten van diensten**, aangezien zij het concurrentievoordeel van buiten Italië gevestigde advocaten neutraliseren. Deze beperking wordt **niet gerechtvaardigd** door een dwingend vereiste van algemeen belang. Het verzekeren van het goed functioneren van het beroep van advocaat is immers weliswaar een legitiem doel, doch Italië heeft

niet aangetoond in welke zin de vaststelling van minimumhonoraria geschikt is om dit doel te bereiken.

N.B.: De conclusie van de advocaat-generaal bindt het Hof niet. De advocaten-generaal hebben tot taak het Hof in volledige onafhankelijkheid een juridische oplossing te bieden voor het concrete geschil. De rechters van het Hof beginnen vandaag met de beraadslagingen over het arrest, dat op een latere datum zal worden gewezen.

Voor de media bestemd niet-officieel stuk, dat het Hof van Justitie niet bindt.

Beschikbare talen:

De volledige tekst van de conclusie is op de dag van de uitspraak te vinden op de internetpagina van het Hof

<http://curia.eu.int/jurisp/cgi-bin/form.pl?lang=NL&Submit=rechercher&numaff=C->

C-94/04 en C-202/04

vanaf ongeveer 12.00 uur.

Voor nadere informatie wende men zich tot de heer Stefaan Van der Jeught.

Tel: 00 352 4303 2170 Fax: 00 352 4303 3656